

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 26.09.2001
KOM(2001) 527 lopullinen

**KOMISSION KERTOMUS
NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE**

**NEUVOSTON JA EUROOPAN PARLAMENTIN VUONNA 1999 HYVÄKSYMIÄ
EUROOPPALAISTA STANDARDOINTIA KOSKEVIA PÄÄTÖSLAUSELMIA
SEURANNEISTA TOIMISTA**

**KOMISSIION KERTOMUS
NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE**

**NEUVOSTON JA EUROOPAN PARLAMENTIN VUONNA 1999 HYVÄKSYMIÄ
EUROOPPALAISTA STANDARDOINTIA KOSKEVIA PÄÄTÖSLAUSELMIA
SEURANNEISTA TOIMISTA**

I. JOHDANTO

1. Neuvosto¹ ja Euroopan parlamentti² hyväksyivät vuonna 1999 standardointia koskevat päätöslauselmat. Päätöslauselmat koskivat komission tiedonantoa "Uuden lähestymistavan mukaisen eurooppalaisen standardoinnin tehokkuus ja avoimuus"³. Kummassakin päätöslauselmassa tunnustettiin uuden lähestymistavan mukaisen eurooppalaisen standardoinnin saavutukset. Niissä määriteltiin tärkeimmät haasteet ja laadittiin tulevia toimia varten selkeät tavoitteet. Neuvoston päätöslauselmasta tuli eurooppalaisesta standardoinnista vastaavien osapuolten toimintasuunnitelma.
2. Tässä komission kertomuksessa pyritään neuvoston ja parlamentin pyynnön mukaisesti esittämään keskeisimmät tapahtumat vuodesta 1999. Kertomuksessa esitellään ensin standardoinnin yleistä taustaa Euroopan yhteisössä ja EFTA:ssa ja analysoidaan sitten päätöslauselmissa mainittujen erityisten avainalueiden kehitystä. Koska osa päätöslauselmissa nimetyistä toiminnoista on edelleen kesken, tätä kertomusta on pidettävä luonteeltaan alustavana. Siinä tarkastellaan Euroopan standardointikysymyksiä pääosin yleisluontoisesti.

**II. TAUSTAA: TÄRKEIMMÄT TAPAHTUMAT VUODESTA 1999 JA NIIDEN MERKITYS
EUROOPPALAISESSA STANDARDOINNISSA**

3. Eurooppalainen standardointi on yhteisten standardien ja teknisten eritelmien laatimisesta kiinnostuneiden osapuolten omaehtoista toimintaa, jota ne harjoittavat itse itseään varten ja omien tarpeidensa mukaisesti. Näistä yhteisistä eritelmistä sovitaan vakiintuneiden periaatteiden mukaisesti oikeudellisesti tunnustetuissa eurooppalaisissa standardointielimissä CEN, CENELEC ja ETSI. Eurooppalaisista standardeista on tullut yhtenäismarkkinoiden ja Euroopan talousalueen toiminnan kannalta ratkaiseva tekijä. Niillä on myös tärkeä merkitys yhteisön useiden poliittisten tavoitteiden tukemiselle, mukaan luettuna yritysten kilpailukyky, innovaatiot, terveyden ja turvallisuuden suojeleminen, kuluttajien edut ja ympäristönsuojelu. Yhteisten standardien tarve korostuu, kun kauppa maailmanlaajuisuuksiin ja tekniikat lähentyvät.

¹ Päätöslauselma standardoinnin merkityksestä Euroopassa, annettu 28. lokakuuta 1999, EYVL C 141, 19.5.2000.

² Päätöslauselma komission kertomuksesta, annettu 12. helmikuuta 1999, EYVL C 150, 28.5.1999.

³ KOM(1998) 0291 lopullinen, 13.5.1998.

4. Vuodesta 1999 lähtien on saavutettu tiettyjä poliittisia tavoitteita, joilla on merkittävä vaikutus eurooppalaiseen standardointiin:
- 4.1. Nykyinen **eurooppalaista hallintotapaa koskeva keskustelu**⁴ keskittyy vaihtoehtoihin sääntelyn muotoihin sekä demokraattiseen oikeutukseen ja asiantuntemukseen. Yhtenäismarkkinalainsäädännön monilla alueilla sovelletaan nykyisin yhteisön uutta lähestymistapaa, jossa lainsäädännön tukena käytetään yhteisiä eurooppalaisia standardeja. Uutta lähestymistapaa pidetään hyvin toteuttamiskelpoisena yhteissääntelyn mallina. Standardien käyttö yhteisön lainsäädännön ja politiikkojen yhteydessä edellyttää tiettyjen standardointimenettelyä ja siitä vastaavia elimiä koskevien periaatteiden noudattamista ja erityisesti kaikkien asianomaisten osapuolten täysimittaista osallistumista.
- 4.2. Lissabonissa kokoontunut Eurooppa-neuvosto⁵ halusi vahvistaa Euroopan maailmanlaajuista kilpailukykyä ja loi ilmauksen *e-Europe*. Myöhemmässä Feiran kokouksessa Eurooppa-neuvosto tuki komission ehdotusta *e-Europe*-toimintasuunnitelmaksi, jonka tarkoituksena on valmistella Eurooppaa tietoyhteiskuntaa varten. Standardit ja yhteiset tekniset eritelmät ovat välttämätön edellytys ***e-Europe*-hankkeen toteutumiselle**.
- 4.3. Göteborgissa pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa hyväksyttiin **kestävän kehityksen** strategia⁶. Tämä strategia edellyttää, että vuodesta 2003 kaikkien EU-politiikan alojen päätösehdotuksia on arvioitava niiden taloudellisten, sosiaalisten ja ekologisten vaikutusten suhteen. Markkinoiden "muuttamista ympäristölle suotuisammaksi" pidetään kuudennen ympäristöä koskevan toimintaohjelman 2001–2010: tulevaisuutemme valinta avainkysymyksenä⁷. Ohjelma merkitsee, että ympäristönsuojelun vaatimukset on syytä integroida myös yhteisön muihin politiikan alueisiin, kuten standardointiin. Ympäristönäkökohtia pidetään innovaatioiden ja liiketoimintamahdollisuuksien käyttövoimana, ja ne tulisi ottaa huomioon tuotteen elinkaaren kaikissa vaiheissa. Komission vihreässä kirjassa yhdenmukaistamisesta tuotepolitiikasta (Integrated Product Policy, IPP)⁸ tunnustetaan, miten tärkeä merkitys standardeilla voisi olla ekologisesti kestävien tuotteiden suunnittelussa, valmistuksessa, käytössä, uusiokäytössä ja kierrätyksessä.
- 4.4. Maailmanlaajuinen kauppa kasvaa jatkuvasti. Kansainvälisten standardien käyttö voi **edistää markkinoille pääsyä ja helpottaa kaupankäyntiä**. Kansainvälinen standardointi tarjoaa maailmanlaajuisesti sovellettavissa olevia ratkaisuja kaupan osapuolille. Maailmanlaajuisesti tunnustettujen kansainvälisten standardien puuttuminen voi aiheuttaa kauppariitoja.
- 4.5. Komissio korostaa erityisesti kuluttajien **terveyden ja turvallisuuden suojelun** korkeaa ja yhdenmukaista tasoa. Komissio on ehdottanut eurooppalaisten standardien laajaa käyttöä yleistä tuoteturvallisuutta koskevan yhteisön oikeuden mukaisesti. Tämä osoittaa sen, millä tavalla standardit voivat edesauttaa sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojaamista.

⁴ Ks. Eurooppalainen hallintotapa: Valkoinen kirja, KOM(2001) 428 lopullinen, 25.7.2001.

⁵ Lissabonin Eurooppa-neuvosto 23. ja 24. maaliskuuta 2000: puheenjohtajan päätelmät, SN100/00.

⁶ Ks. <http://ue.eu.int/en/Info/eurocouncil/index.htm>.

⁷ KOM(2001) 31 lopullinen, 24.1.2001.

⁸ KOM(2001) 68 lopullinen, 7.2.2001.

- 4.6. Sitoutumisellaan **taloushallinnon moitteettomuuteen** komissio painottaa rahoitustuen ja politiikkojensa toteuttamisen välisen kiinteän yhteyden merkitystä esimerkiksi toimintoperusteisen budjettien laatimisen kautta. Vaikka eurooppalainen standardointi rahoitetaan suurelta osin yksityisesti, komissio tarkistaa periaatteitaan, joita se noudattaa myöntäessään taloudellista tukea eurooppalaisille standardointielimille. Komission tukeen sisältyy usein EFTAn rahoitusosuus.

III. POLITIIKAN YDINKYSYMYKSET

III.1. Standardoinnin periaatteet

5. **Yhteisön oikeudessa CEN, CENELEC ja ETSI tunnustetaan** eurooppalaisiksi standardointielimiksi⁹. Standardien merkitystä määritellään myös useissa yhteisön säädöksissä¹⁰. Vaikka määritelmät eivät olekaan keskenään yhteneviä, ne ovat yhdenmukaisia kansainvälisten standardointielinten julkaisemien standardoinnin ja siihen liittyvien toimintojen yleisiä ehtoja ja määritelmiä koskevien oppaiden kanssa¹¹.
6. **Neuvosto toisti vuonna 1999 antamassaan päätöslauselmassa** eurooppalaisen standardoinnin **periaatteet** vahvistaessaan, että standardointi on riippumattomien ja tunnustettujen standardointijärjestöjen puitteissa harjoitettavaa vapaaehtoista, konsensukseen perustuvaa avointa ja julkista toimintaa. Lisäksi se totesi, että asianomaisten osapuolten osallistuttua täysipainoisesti standardointiprosessiin standardien olisi oltava laajalti hyväksyttävissä, ja että standardien olisi oltava keskenään johdonmukaisia. Neuvosto korosti myös sitä, että standardien olisi perustuttava perusteelliseen tieteelliseen tutkimukseen¹² ja mahdollistettava tekninen innovaatio ja kilpailu. Eurooppalaiset ja kansalliset standardointielimet ovat jo pitkään toteuttaneet näitä periaatteita¹³.
7. Päätöslauselman jälkeen kyseisten periaatteiden merkitystä on entisestään tarkennettu.
- 7.1. Kansainvälisellä tasolla Maailman kauppajärjestön WTO:n kaupan teknisiä esteitä koskevassa sopimuksessa (TBT-sopimuksessa) erotetaan selvästi toisistaan standardit, joiden noudattaminen on vapaaehtoista, ja tekniset määräykset, joiden noudattaminen on pakollista. WTO:n jäsenten on käytettävä kansainvälisiä standardeja teknisten määräysten perustana, jos ne pitävät standardeja asianmukaisina oikeutettujen tavoitteiden ja toivotun suojan tason saavuttamiseksi

⁹ Direktiivin 98/34/EY liite I.

¹⁰ Esim. direktiivin 98/34/EY 1 artikla, neuvoston päätöksen 87/95 1 artiklan 3 kohta, direktiivin 93/36/ETY liite III.

¹¹ ISO/IEC Guide 2:1996.

¹² Euroopan yhteisöjen tutkimuksen, teknologisen kehittämisen ja esittelyn puiteohjelmassa on otettu esinormatiivinen ja normien laadintaan liittyvä tutkimus yhdeksi ensisijaisista tavoitteista. Viidennen puiteohjelman aikana julkaistiin useita aihekohtaisia ehdotuspyyntöjä standardointia koskeviksi tutkimushankkeiksi, ja ne ovat saaneet yhteisön rahoitusta noin 30 miljoonaa euroa. Hyödyntääkseen tuloksiaan yhteinen tutkimuskeskus osallistuu lisäksi Euroopan standardointijärjestöjen teknisten komiteoiden ja työryhmien työhön, erityisesti analyttisten menetelmien yhdenmukaistamisen, validoinnin ja esikuva-analyysin osalta.

¹³ Ks. CENin, CENELECin ja ETSIn yhteinen lausunto eurooppalaisen standardointityön peruseriaatteista ja organisoinnista ("Basic principles and organisation of European standards work"), Luxemburg, 3.-4.12.1991.

kansallisella tasolla. Kansainvälisten standardien käyttö mahdollistaa niille yhtäläiset toimintaolosuhteet ja synnyttää olettamuksen yhdenmukaisuudesta kansainvälisten kauppasääntöjen kanssa. TBT-sopimuksessa painotetaan kansainvälisten standardien käyttöä teknisten määräysten perustana, mutta siinä ei määritellä, mitä kansainväliset standardit ovat tai mitkä elimet tuottavat niitä. Tämän vuoksi **WTO hyväksyi periaatteet, joiden mukaan kansainvälisiä standardeja kehitetään** suhteessa TBT-sopimuksen perusmääräyksiin. WTO piti avoimuutta, julkisuutta, puolueettomuutta, konsensusta, tehokkuutta, asiaankuuluvuutta ja yhtenäisyyttä kansainväliseen standardointiin sovellettavina ydinperiaatteina (katso myös III.6).

- 7.2. **Komissio on julkistanut EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan soveltamista koskevan tiedonannon**, jossa käsitellään samalla markkinoiden portaalla toimivien yritysten välillä tehdyistä horisontaalista yhteistyötä koskevista sopimuksista johtuvia kilpailunrajoituksia¹⁴. Tiedonannossa standardoinnin katsotaan olevan eräänlainen horisontaalinen yhteistyösopimus, joka tehdään yksityisten yritysten välillä tai julkisten laitosten tai yleisen taloudellisen edun mukaisia palveluja hoitavien laitosten, kuten direktiivin 98/34/EY mukaisesti tunnustettujen standardointielinten, puitteissa.
- 7.3. Yksittäisiä tapauksia analysoitaessa käy ilmi, että standardit rajoittavat lähes aina kilpailua, jos niitä käytetään osana laajempaa sopimusta, jonka tavoitteena on sulkea todellisia tai mahdollisia kilpailijoita markkinoiden ulkopuolelle. Standardit voivat rajoittaa kilpailua, jos niillä annetaan osapuolille mahdollisuus yhteisesti valvoa tuotantoa tai innovaatiotoimintaa. Kilpailun rajoittaminen riippuu siitä, kuinka pitkälle osapuolilla on vapaus kehittää vaihtoehtoisia standardeja tai tuotteita, jotka eivät ole sovitun standardin mukaisia. Kilpailua voi rajoittaa myös standardeissa joillekin laitoksille annettu yksinoikeus testata standardinmukaisuus tai niissä olevat mahdolliset määräykset standardinmukaisuuden toteamiseen liittyvistä rajoituksista, elleivät nämä toimenpiteet perustu viranomaismääräyksiin. Komissio katsoi, että **standardintisopimukset eivät rajoita kilpailua, jos standardien antajat ovat tunnustettuja standardointilaitoksia**, jotka noudattavat syrjimättömiä sekä avoimia ja läpinäkyviä menettelyjä.
8. **Standardien hyväksyttävyys** riippuu paljolti kaikkien asianomaisten osapuolten täysipainoisesta osallistumisesta. Yhteiskunnan eri etutahojen osallistumisella¹⁵ standardointiprosessiin on voimakas vastuullisuuteen liittyvä ulottuvuus. Se vahvistaa konsensusta ja lisää standardien edustavuutta. Neuvosto kehotti siksi kaikkia osapuolia osallistumaan aktiivisesti standardien laatimiseen ja vaikuttamaan standardointiprosessiin hallintaan.
9. Standardointi tulee useimmilla sektoreilla edelleen olemaan markkinalähtöistä ja itsensä rahoittavaa toimintaa. On kuitenkin yleisen edun mukaista ylläpitää standardoinnin infrastruktuuria, joka on avoin ja puolueeton ja jonka toiminta on läpinäkyvää. Tämä on erityisen tärkeää aloilla, joilla standardit tukevat lainsäädäntöä. Standardien kehittäminen on hidasta ja vaatii paljon työtä ja taloudellista panostusta, joita ilman osallistuminen prosessiin merkitsevällä tavalla on mahdotonta. Voimavarojen ja teknisen asiantuntemuksen puute voi hankaloittaa

¹⁴ EYVL C 3, 6.1.2001, s. 2–30.

¹⁵ Yhteiskunnalliset etutahot edustavat kuluttajiin, terveyteen, turvallisuuteen ja ympäristöön liittyviä etuja standardoinnissa.

pienien ja keski suurten yritysten (pk-yritysten) sekä yhteiskunnan eri tahojen osallistumista. Osallistujien edustaman asiantuntemuksen huomattavat tasoerot voivat myös vaikeuttaa konsensuksen saavuttamista ja viivästyttää siten standardien kehittämistä.

10. Tämä on otettava huomioon annettaessa hankkeille julkista taloudellista tukea. Hajautetussa eurooppalaisessa standardointijärjestelmässä on tärkeää, että osapuolten osallistuminen on tasapuolista varsinkin kansallisesti, koska useimmat eurooppalaiset ja kansainväliset standardiluonnokset alistetaan ennen lopullista hyväksymistä kansallisen tarkasteluun. Osapuolten tasapuolinen osallistuminen on yhtä tärkeää standardointiprosessiin eurooppalaisella tasolla. Komissio selvitti, miten **eri osapuolet osallistuvat** standardointiin Euroopan tasolla.
- 10.1. Eurooppalainen standardisointiasioiden kuluttajajärjestö **ANEC** perustettiin vuonna 1995 ja se **on saanut jatkuvasti komission taloudellista tukea**. ANEC osallistuu standardointityöhön koordinoimalla euroopanlaajuisia teknisten asiantuntijoiden verkostoa. ANEC vaatii, että asiasta kiinnostuneet ja asianomaiset osapuolet ovat tasapuolisesti edustettuina standardoinnissa¹⁶. Se tutki kuluttajien standardointiin osallistumiseksi toteutettuja kansallisia järjestelyjä EU:ssa ja EFTA:ssa¹⁷ ja totesi, että tilanne oli parantunut vuodesta 1995. Silti Euroopan pohjoisosissa **kuluttajien edustus kansallisessa standardoinnissa** on kehittynyt hyvin, kun taas Etelä-Euroopan maissa kuluttajien edustus on epätydyttävää, ja näiden kahden välinen **kuilu** on edelleen suuri.
- 10.2. **TUTB** (The European Trade Union Technical Bureau for Health and Safety) edustaa työntekijöiden etuja terveys- ja turvallisuusasioissa eurooppalaisessa standardoinnissa ja koordinoi teknisten asiantuntijoiden verkostoa. Se **on saanut komissiolta jatkuvaa taloudellista tukea**. Komissio ja TUTB seuraavat yhdessä CENin ja CENELECin työtä ja varsinkin sitä, joka liittyy koneiden turvallisuuteen, henkilönsuojaimiin ja ergonomiseen suunnitteluun.
- 10.3. Käsityöläisyyden ja pk-yritysten eurooppalainen standardointitoimisto **NORMAPME** (European Office of Craft, Trades and Small and Medium-Sized Enterprises for Standardisation Technical Office) edustaa näiden yritysten etuja eurooppalaisessa standardoinnissa. Komissio on vuodesta 1995 lähtien myöntänyt tukia NORMAPME:lle. **Komissio käynnisti hiljattain tarjouskilpailun, jonka tarkoituksena on luoda pk-yrityksille pysyvä palvelu**, joka edistäisi niiden asemaa eurooppalaisessa standardoinnissa¹⁸.
- 10.4. Komissio aikoo edelleen tehdä yhteistyötä eurooppalaisten standardointielinten ja asianomaisten osapuolten kanssa saavuttaakseen ympäristöön liittyvät tavoitteensa. Se aikoo myös tukea **palvelua, joka vastaa ympäristön etujen ajamisesta** eurooppalaisissa standardointielimissä¹⁹. Ympäristöulottuvuuden täysimittaiseksi sisällyttämiseksi standardointiin ei riitä yksinomaan näiden elinten edustajien osallistuminen, vaan tarvitaan myös kaikkien standardointiprosessiin osallistuvien

¹⁶ Kannanotto maaliskuussa 2001 neuvoston vuonna 1999 antamaan päätöslauselmaan standardoinnin merkityksestä Euroopassa, (ANEC2001/GA/007).

¹⁷ Toukokuussa 2001 annettu kertomus kuluttajien osallistumisesta standardointiin (ANEC2001/GA/014).

¹⁸ Ks. avoin tarjouspyyntö 2001/S117-079423, EYVL S 117, 21.6.2001.

¹⁹ Ks. avoin tarjouspyyntö 2001/S71-048238, EYVL S 71, 11.4.2001.

tahtoa. Komission on määrä tehdä tutkimus standardoinnista ja ympäristönsuojelusta vuonna 2002.

III.2. Standardointi ja markkinoiden tarpeet

11. Neuvoston päätöslauselmassa vuodelta 1999 eurooppalaisia standardointielimiä kehoitettiin sopeutumaan markkinoiden uusiin tarpeisiin laajentamalla tuotteiden ja palvelujen valikoimaa ja kehittämällä tuotteiden asteittainen järjestelmä. Siinä myös pyydettiin komissiota tutkimaan, kuinka uusien standardoinnin tuotteiden ja palvelujen käyttämistä koskevia yhteisön periaatepuitteita olisi kehitettävä ja voidaanko tieto- ja viestintätekniologian alan ja muiden alojen standardoinnin väliset erot ottaa huomioon²⁰.
12. **Standardoinnin hyväksyntä liittyy standardien merkitykseen markkinoiden näkökulmasta** eikä pelkästään asianomaisten osapuolten osallistumiseen. Merkittävyys markkinoilla riippuu pitkälti standardien laadusta ja niiden teknisestä kehittyneisyydestä, sovellettavuudesta, todetusta puolueettomuudesta ja kehittämisajasta. Tässä yhteydessä on huomattava, että samalla kun yhdenmukaistettujen standardien luettelo on kasvanut uuden lähestymistavan ja muiden eurooppalaisten direktiivien perusteella tehtyjen toimeksiantojen vuoksi²¹, suurin osa eurooppalaisista standardeista on kehitetty pelkästään vastauksena markkinoiden tarpeisiin. Koska markkinoiden tarpeet kuitenkin kehittyvät jatkuvasti, uudet **standardointituotteet ja -palvelut voivat tuottaa käyttäjilleen lisäarvoa** ja täydentää standardointielinten nykyistä tuote- ja palveluvalikoimaa.
13. Joidenkin alojen ja erityisesti tieto- ja viestintätekniologian alan tekniikkojen ja prosessien nopea kehitys on synnyttänyt **tarpeen luoda yhtä nopeasti yhteisiä eritelmiä**. On jatkettava keskusteluja standardoinnin tehtävästä kilpailun edistämisessä ja yhteisen edun saavuttamisessa sekä tieto- ja viestintätekniologian alan uuden maailmanlaajuisen teollisuuden merkityksestä. Muillakin aloilla, kuten ympäristöalalla, eurooppalaisen standardin syntymiseen kuluva aika on huolestuttavan pitkä siksi, että ympäristöongelmat jatkuvat ja mahdollisesti pahenevat koko ajan. Kun standardointielinten prosessit ovat välillä ylipitkiä, yksityisiä yhteenliittymiä ja foorumeja on ilmaantunut nopeasti tuottamaan markkinoiden vaatimia eritelmiä. Tieto- ja viestintätekniologian alalla voidaan kuitenkin havaita uutta kiinnostusta vakaampiin liiketoimintaa ja tekniikkaa koskeviin ratkaisuihin ja alan yhteenliittymien ja standardointielinten voidaan odottaa lähentyvän toisiaan.
14. Pyrkimys kehittää yhteisiä eritelmiä standardointielinten ulkopuolella on levinnyt tieto- ja viestintätekniologian alalta muille aloille. Tarve saavuttaa konsensus pikaisesti ja kehittää nopeasti yhteisiä eritelmiä on yleistynyt standardoinnin alalla. Yhteisön oikeuden erityiset **määräykset, jotka liittyvät tietotekniikan ja televiestinnän alan standardointiin**²², erityisesti julkisten hankintojen osalta, ovat siksi menettäneet merkitystään. Suuntauksena on myös laatia muita kuin tekniikkaan liittyviä konsensusasiakirjoja, esimerkiksi suuntaviivoja ja menettelyohjeita, käytettäväksi tietyllä alalla tai toiminta-alueella. Muita standardointia tukevia

²⁰ Neuvoston päätöslauselma, 28.10.1999, kohdat 13-15, EYVL C 141, 19.5.2000.

²¹ Ks. Yhtenäismarkkinoiden tulostaulu: Nro 6, 22. toukokuuta 2000, nro 7, 24. marraskuuta 2000, nro 8, 28. toukokuuta 2001.

²² Ks. neuvoston päätös 87/95/ETY standardoinnista tietotekniikassa ja televiestinnässä.

toimintamuotoja ovat standardien käyttäjien neuvonta- ja tukipalvelut ja markkinoiden valvontatoimet.

15. Tarve nopeuttaa tuotteiden ja palvelujen tuomista markkinoille ("time to market" -tekijä) on johtanut **uuden eurooppalaisten standardointielinten tuotteiden ja palvelujen valikoiman** syntymiseen. CEN on aloittanut teknisten sopimusten eli **Workshop Agreement -asiakirjojen** (CWA-dokumentit) tuottamisen. Mikä tahansa asiasta kiinnostunut osapuoli voi tehdä ehdotuksia Euroopan tason CWA-dokumentiksi. Osallistuminen on avointa kaikille asiasta kiinnostuneille osapuolille (ei pelkästään jäsenille). Asiakirja perustuu pohjimmiltaan liiketoimintasuunnitelmaan, joka asetetaan kommentoitavaksi Internetiin. CWA-dokumentti on työpajaan osallistuneiden konsensuksen tulos. **ETSI-standardi** on normatiivinen asiakirja. Se hyväksytään ETSIn jäsenäänestyksellä. ETSI-standardi voidaan muuttaa EN-standardiksi asianmukaisen menettelyn mukaisesti.
16. CEN, CENELEC ja ETSI ovat myös sopineet kolmesta uudesta yhteisestä tuotteesta, jotka on tarkoitus lisätä asianomaiseen eurooppalaisten standardien (EN) kokoelmaan ja sisällyttää niiden tuotevalikoimaan. **Tekninen eritelmä** voisi toimia virallisen järjestelmän ulkopuolella kehitettyjen eritelmien porttina järjestelmään. **Opas** on tiedottava asiakirja, joka on tarkoitettu sekä käyttäjille että standardien tekijöille. **Tekninen raportti** on tiedottava asiakirja, jossa voidaan eritellä teknisiä ratkaisuja ja antaa tietoa standardien käytöstä.
17. Eurooppalaiset standardointielimet ovat olleet erittäin joustavia kehittäessään uusia tuotteita ja palveluja ja ovat olleet valmiita vastaamaan poliittisiin aloitteisiin. Markkinoiden (uusiin) tarpeisiin vastaavia uusia tuotteita ja palveluja edistävien toimien pitäisi **houkutella uusia osallistujia**. Tässä mielessä standardointielinten avoimuutta ja vastaanottavaisuutta osoittava halukkuus liittää uusien osallistujien aloittama työ järjestelmänsä on ratkaisevan tärkeää. CWA-dokumenttien menestystarina voidaan mainita esimerkkinä eurooppalaisten standardointielinten laajentuneen tuotevalikoiman **ensimmäisistä tuloksista**. Vuodesta 1998 lähtien on perustettu yli 30 työpajaa tieto- ja viestintäteknologiassa ja muilla aloilla. Työpajat ovat houkuttelleet yli 1300 osallistujaa ja niiden tuloksena on syntynyt 36 CWA-dokumenttia.
18. Kesäkuussa 2000 Portugalin Feirassa kokoontunut Eurooppa-neuvosto loi kattavan *e-Europe 2002* -toimintasuunnitelman²³, joka perustuu komission joulukuussa 1999 tekemään *e-Europe*-aloitteeseen. Aloitteen tarkoituksena on nopeuttaa digitaalitekniikoiden käyttöönottoa kaikkialla Euroopassa ja varmistaa, että kaikilla eurooppalaisilla on tekniikoiden käyttämiseen tarvittavat taidot. Se on keskeisessä asemassa komission Lissabonin Eurooppa-neuvostolle laatimassa Euroopan talouden ja yhteiskunnan uudistamista koskevassa työjärjestyksessä. Aloitteen toteuttamiselle on asetettu kunnianhimoisia tavoitteita ja tiukat määräajat. Kolme eurooppalaista standardointielintä laativat kesäkuussa 2000 yhteisen jatkuvan toimintasuunnitelman aiheesta **eurooppalaisen standardoinnin panos e-Europe-aloitteeseen**²⁴. Tämä yhteisohjelma luo ja valvoo standardointitoimintaa, jota tarvitaan poliittisten päämäärien saavuttamiseksi ja aikataulujen täyttämiseksi. Myöhemmin komissio ja

²³ KOM(2001) 140 lopullinen, 13.3.2001.

²⁴ http://www.cenorm.be/iss/Major_Activities/eEurope/eur.htm,
<http://www.etsi.org/europe/eeurope.htm>.

eurooppalaiset standardointielimet tekivät sopimuksen siitä, että yhteisö tukee tarvittaessa näitä standardointitoimia.

19. Komission ja standardointia ja vaatimustenmukaisuuden arviointia käsittelevän johtavien virkamiesten neuvoa-antavan komitean keskustelussa käsiteltiin uusien tuotteiden ja palvelujen merkitystä julkisessa hallintotoiminnassa. Keskusteluissa todettiin, että viranomaiset haluavat ehkä valvoa uusien tuotteiden kehittämistä tai tutkia, onko niillä mahdollisia negatiivisia kilpailuvaikutuksia²⁵. **Tietyissä tapauksissa voi olla kiinnostavaa soveltaa uusia tuotteita yhteisön politiikoissa.** Niitä voitaisiin käyttää kaikenlaisissa yhteisön toimissa ja alueilla, joilla edellytetään suhteellisen nopeasti konsensusta tai konsensusprosessia. Markkinavälineinä ne ovat erityisen tärkeitä toiminnoille, joilla voidaan parantaa eurooppalaisten yritysten kilpailukykyä ja tukea sisämarkkinoita sekä vahvistaa tutkimuksen, kehityksen ja innovaatioiden välistä yhteyttä. Uusia tuotteita ja palveluja ei kuitenkaan pidä sekoittaa virallisiin standardeihin. Keskustelut osoittivat myös, että kehityksen tässä vaiheessa **uudet tuotteet ja palvelut eivät tunnu riittävän korvaamaan yhdenmukaistettuja standardeja** uuden lähestymistavan mukaisia direktiivejä sovellettaessa eikä käsittelemään sellaisia aiheita kuin terveys ja työturvallisuus, mikä ei olekaan niiden tehtävä.
20. Jotta uusia tuotteita ja palveluja voitaisiin käyttää julkisessa hallintotoiminnassa, asiakirjojen, prosessien ja uusia tuotteita ja palveluja tuottavien organisaatioiden on noudatettava tiettyjä periaatteita, jotka takaavat niiden hyväksyttävyyden. Vastauksena neuvoston vuonna 1999 antamaan päätöslauselmaan **komission yksiköt ovat laatineet alustavan asiakirjan**²⁶, jossa nämä periaatteet esitellään yksityiskohtaisesti, ja kuulleet näistä periaatteista jäsenvaltioiden edustajista koostuvaa neuvoa-antavaa elintä. Asiakirjaa arvioidaan uudelleen sen jälkeen, kun eurooppalaiset standardointielimet ja niiden jäsenet ovat tehneet lisäpäätöksiä tuotteiden asteittaisesta järjestelmästä ja laajentaneet edelleen tuotteiden ja palvelujen valikoimaa. Tarvittaessa sen asemaa virallistetaan.
21. Näyttää siltä, että uusia eurooppalaisen standardoinnin tuotteita ja palveluja ei aina tueta kansallisella tasolla. Kansallisten standardointielinten ja jäsenvaltioiden sitoutuminen on kuitenkin välttämätöntä, jotta uusia tuotteita ja palveluja voitaisiin tukea ja ristiriitaisten ratkaisujen kehittyminen estää. Kansallisten ja eurooppalaisten standardointielinten välinen säännöllinen **tietojen vaihto uusista tuotteista ja palveluista** mahdollistaisi synergiaedut ja työn aloittamisen Euroopan tasolla oikeaan aikaan silloin, kun sitä tarvitaan.

III.3. Julkisen sektorin asema

22. Julkisella hallintotoiminnalla on korvattava markkinoiden puutteet ja pyrittävä saavuttamaan osa standardoinnin mahdollisista yhteiskunnallis-taloudellisista eduista, joihin kuuluu pk-yritysten tukeminen sekä työntekijöiden, kuluttajien ja ympäristön etujen vaaliminen. Vastaavasti innovaatiopolitiikassa on löydettävä tasapaino niiden keinojen välillä, joita käytetään toisaalta innovaatioiden tuottajien oikeuksien kuten patenttioikeuksien suojelemiseen ja toisaalta innovaatioiden

²⁵ Ks. suuntaviivat EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan soveltamisesta horisontaalista yhteistyötä koskeviin yhteistyösopimuksiin, EYVL C 3, 6.1.2001, s. 2–30.

²⁶ SOGS N363R3.

levittämiseen avoimin, vapaaehtoisin standardein. Siksi on **julkisen sektorin etujen mukaista pitää yllä standardoinnin vakaita ja avoimia oikeudellisia, poliittisia ja rahoituksellisia puitteita**²⁷.

23. Vuonna 1999 annetussa neuvoston päätöslauselmassa²⁸ korostettiin eurooppalaista standardointia koskevaa viranomaisten perusteltua intressiä, mikä johtuu standardoinnille yhteisön politiikoissa annetusta tärkeästä asemasta. Komissio selitti standardien avaamia mahdollisuuksia tiedonannossaan, joka koski standardoinnin laajempaa hyödyntämistä yhteisön politiikan eri aloilla²⁹. Sitten **eurooppalaiset standardointielimet ovat edelleen laajentaneet eurooppalaisiin politiikkoihin liittyviä toiminta-alueitaan**. Tämä osoittaa, että eurooppalaisten lainsäätäjien ja eurooppalaisten standardointielinten välillä valitsee kumppanuushenki, jota kuvataan jäljempänä.
- 23.1. Eurooppalaisilla standardeilla voi olla huomattava merkitys kansallisten ministeriöiden ja puolustusmateriaalista vastaavien virastojen **puolustushankinnoissa**. Tutkimukset ovat osoittaneet, että kansallisten sotilaallisten eritelmien korvaaminen eurooppalaisilla tai kansainvälisillä siviilistandardeilla voisi lisätä tehokkuutta ja alentaa valtioille koituvia hankintakustannuksia. Komissio järjesti marraskuussa 2000 konferenssin, jossa käsiteltiin Euroopan puolustushankintoja 2000-luvulla. Konferenssissa tutkittiin muun muassa mahdollisuutta yhdenmukaistaa puolustussektorin standardointiprosessit Euroopan tasolla ja luoda yhtymäkohtia siviilistandardointiin. Eurooppalaiset standardointielimet kutsuttiin osallistumaan keskusteluun ja **CEN nimettiin foorumiksi, joka kokoaa puolustusstandardeja ja menettelyjä koskevan eurooppalaisen käsikirjan**.
- 23.2. Vuoden 2000 alussa julkaistussa valkoisessa kirjassa **elintarvikkeiden turvallisuudesta**³⁰ todettiin komission politiikan yhtenä painopisteenä olevan varmistaa, että elintarvikkeiden turvallisuuden alalla sovelletaan korkeimpia mahdollisia standardeja. Tässä suhteessa on huomattava, että analyysien vertailumenetelmät ovat tarpeellisia, kun tarkastetaan, noudatetaanko elintarvikkeiden tai niiden kanssa kosketuksiin joutuvien materiaalien turvallisuusvaatimuksia. Koska uusien analysointimenetelmien kehitys on hyvin nopeaa, komissio pyrkii periaatteessa välttämään erityisten analysointimenetelmien määräämistä lainsäädännössä, vaikka sitä joissakin tapauksissa pidettäisiin aiheellisenä. Laatuksien luominen validoiduille menetelmille on joustavampi ja suositeltavampi lähestymistapa. Validoidut menetelmät antavat lainvalvontaviranomaisille, teollisuudelle ja sertifiointilaboratorioille keinot varmistaa lainmukaisten raja-arvojen noudattaminen. Eurooppalaisten standardien käyttö on yksi keino saada aikaan jonkintasoista yhdenmukaistamista tällä alueella. CEN on jo laatinut noin 50 standardia alalla "Elintarvikeanalyysi - Horisontaaliset menetelmät", ja sille on annettu toimeksi laatia 28 analysointimenetelmää elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuville materiaaleille.

²⁷ Neuvoston päätöslauselma, 28.10.1999, EYVL C 141, 19.5.2000.

²⁸ Ks. edellä.

²⁹ KOM(1995) 412 lopullinen, 30.10.1995.

³⁰ KOM(1999) 719 lopullinen, 12.1.2000.

- 23.3. Uusi **sähköisten palvelujen** ala ja muu tietoyhteiskuntaa koskeva kehitys on myös alue, jolla eurooppalainen standardointi voi tukea eurooppalaista lainsäädäntöä ja poliittisia aloitteita, kuten *e-Europe*-aloitetta. Direktiivi sähköisiä allekirjoituksia koskevista yhteisön puitteista (1999/93/EY)³¹ ja komission ehdotus direktiiviksi sähköisen viestinnän verkkojen ja palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä³² ovat esimerkkejä tästä. Ensin mainittuun direktiiviin liittyy **sähköisiä allekirjoituksia käsitelleen erityisryhmän sekä CENin ja ETSIn** yhteinen työ, jonka tarkoituksena on luoda sähköisiä allekirjoituksia koskevan direktiivin vaatimuksia tukevat standardit³³. Jälkimmäisessä direktiivissä on valikoima asianmukaisia sähköisen viestinnän palvelujen teknisiä ratkaisuja, jotka eurooppalaisten standardointielinten tulisi virallistaa sisämarkkinoiden yhtenäisyyden ja yhteentoimivuuden säilyttämiseksi.
- 23.4. **Maantiekuljetuksen ja älykkäiden liikennejärjestelmien** alalla eurooppalainen standardointi edistyy sellaisilla aloilla kuin liikennetietojen keruu, vaihto ja levittäminen; lyhyen matkan tiedonsiirto (DSRC) sellaisiin käyttötarkoituksiin kuin tiemaksun periminen; automaattinen ajoneuvon tunnistus; käyttöliittymästandardit ja älykortit. Euroopan liikennevirtojen sujuvoittamiseksi on tärkeätä, että elektroniset maksujenperintäjärjestelmät toimivat kansallisten rajojen yli. Komissio pyysi CENiä saattamaan loppuun DSRC:n ja muiden siihen liittyvien standardien kehitys-, validointi- ja testaustyönsä³⁴. CENin työn lisäksi edistystä on saavutettu tällä alalla foorumien ja yhteenliittymien kautta sekä asianomaisten osapuolten tekemän yhteisymmärryspöytäkirjan avulla.
24. Standardien käytön laajentumiseen julkisella sektorilla liittyy huomattavia ponnisteluja, jotka on toteutettava EU:n sääntely-ympäristön parantamiseksi ja yksinkertaistamiseksi. Lissabonin Eurooppa-neuvosto painotti sitä, että yritykset ja kansalaiset tarvitsevat **sääntely-ympäristön, joka on selkeä, tehokas ja toimiva nopeasti muuttuvilla globaaleilla markkinoilla**, ja että muodollinen sääntely ei aina ole ainoa keino³⁵. Vaihtoehtoiset, täydentävät lähestymistavat voivat joskus tarjota tehokkaampia ratkaisuja. Haasteena on varmistaa korkea suojelun taso ja välttää samalla liiallinen sääntely³⁶. Teknistä yhdenmukaistamista ja standardointia koskeva uusi lähestymistapa on malli, jossa yhdistyvät nämä kaksi vaatimusta. Neuvosto pyysikin komissiota **tutkimaan, voidaanko uutta lähestymistapaa soveltaa uusilla aloilla** lainsäädännön parantamiseksi ja yksinkertaistamiseksi silloin, kun se on mahdollista³⁷.
- 24.1. Komission ehdotuksen **uudeksi direktiiviksi yleisestä tuoteturvallisuudesta, joka korvaa neuvoston direktiivin 92/59/ETY**,³⁸ tavoitteena on muun muassa määritellä paremmin tuoteturvallisuuden arviointiperusteet sekä selkeyttää eurooppalaisten ja kansallisten standardien asemaa tässä suhteessa. Ehdotuksessa varmistetaan – uuden

³¹ Direktiivi 1999/93/EY, EYVL L 13, 19.1.2000, s. 12.

³² KOM(2000) 393 lopullinen, 12.7.2000.

³³ Lisätietoja sähköisen allekirjoituksen eurooppalaista standardointia koskevasta aloitteesta (European Electronic Signature Standardisation Initiative, EESSI) on osoitteessa <http://www.ict.etsi.fr/eessi/EESSI-homepage.htm>.

³⁴ KOM(1998) 795 lopullinen, 21.12.1998.

³⁵ KOM(2001) 79, 7.2.2001.

³⁶ KOM(2001) 130, 7.3.2001.

³⁷ Neuvoston päätöslauselma standardoinnin asemasta Euroopassa, EYVL C 141, 19.5.2000.

³⁸ KOM(2000) 139 lopullinen, 29.3.2000.

lähestymistavan filosofian mukaisesti – että tuotteiden, jotka ovat eurooppalaisten standardointielinten komission toimeksiannosta laatimien ja komission julkaisemien eurooppalaisten standardien mukaisia, voidaan olettaa olevan direktiivin yleisten turvallisuusvaatimusten mukaisia.

- 24.2. Komissio hyväksyi 7. helmikuuta 2001 **vihreän kirjan yhdenmukaistamisesta tuotepolitiikasta**³⁹. Sen tavoitteena on käynnistää keskustelu siitä, mikä asema standardoinnilla voisi olla ja mitä toimenpiteitä voitaisiin toteuttaa Euroopan tasolla monenlaisten tuotteiden ympäristövaikutusten parantamiseksi koko niiden elinkaaren ajan. Vihreässä kirjassa standardointi tunnustettiin yhdeksi välineistä, joiden avulla yhdenmukaistamisen tavoitteet voidaan saavuttaa. Siinä pyydettiin kommentteja siihen, miten uutta lähestymistapaa voitaisiin parhaiten soveltaa uusiin aloitteisiin tuotesuunnittelun alalla ja miten ympäristöön liittyvät ominaisuudet voitaisiin järjestelmällisesti sisällyttää tuotestandardeihin.
- 24.3. Tekeillä on komission ehdotus **sähkö- ja elektroniikkalaitteiden (EEE-direktiivi) ekologisesti kestävä suunnittelu** koskevien vaatimusten yhdenmukaistamisesta ja yhdenmukaistettujen standardien käytön mahdollistamisesta⁴⁰. Direktiivin tarkoituksena on varmistaa näiden tuotteiden vapaa liikkuvuus sisämarkkinoilla. Tavoitteena on parantaa niiden kokonaisvaikutusta ympäristöön ja mahdollistaa siten tehokas luonnonvarojen käyttö ja kestävä kehityksen mukainen ympäristönsuojelun korkea taso⁴¹.
25. Yhteisön ja eurooppalaisten standardointielinten välinen kumppanuus edellyttää, että kummallakin osapuolella on oma erillinen asemansa. Neuvosto korosti tätä vuonna 1999 todetessaan, että on luotava uusia yhteistyön ja avoimuuden järjestelyjä⁴². Euroopan komission ja eurooppalaisten standardointielinten vuonna 1984 laatimien yhteistyön yleisten suuntaviivojen⁴³ sekä neuvoston vuonna 1992 antaman päätöslauselman⁴⁴ lisäksi **komission yksiköt laativat alustavan työasiakirjan julkisen sektorin asemasta standardoinnissa**⁴⁵. Tämän asiakirjan lähtökohtana on viranomaisten tarve täyttää yleisen edun velvoitteet kunnioittaen samalla standardoinnin vapaaehtoista luonnetta ja standardointielinten riippumattomuutta. Siinä keskitytään uuden lähestymistavan mukaiseen standardointiin.
26. Jos viranomaiset toteavat, että jokin yhdenmukaistettu standardi ei täysin täytä uuden lähestymistavan mukaisen direktiivin kaikkia keskeisiä vaatimuksia, kyseisen standardin viittausten tai sen kyseisten kohtien julkaiseminen voidaan peruuttaa. Tämä toteutetaan "standardien suojalausekkeella" eli "**virallisella vastalauseella**". Jäsenvaltioiden tai komission yhdenmukaistetuista standardeista esittämiä muodollisia vastalauseita koskevasta hallintomenettelystä **laadittiin yksityiskohtaiset suuntaviivat** yhdessä neuvonantajan komitean kanssa direktiivin

³⁹ KOM(2001) 68 lopullinen, 7.2.2001.

⁴⁰ http://europa.eu.int/comm/enterprise/electr_equipment/eee/index.htm.

⁴¹ Katso myös 15.–16. kesäkuuta 2001 Göteborgissa kokoontuneelle Eurooppa-neuvostolle esitetty neuvoston asiakirja 8970/01 "Strategy for the integration of environmental protection and sustainable development into internal market policy".

⁴² Ks. neuvoston päätöslauselma, 28.10.1999, EYVL C 141, 19.5.2000.

⁴³ Suuntaviivoista sopivat alunperin komissio, CEN ja CENELEC: Niitä tarkastellaan parhaillaan ottaen huomioon Euroopan telealan standardointilaitoksen (ETSI) toimet ja muu asiaankuuluva kehitys vuodesta 1984 alkaen.

⁴⁴ Ks. neuvoston päätöslauselma, 18.6.1992, EYVL C 173, 9.7.1992.

⁴⁵ SOGS N 302.

98/34/EY mukaisesti⁴⁶. On kuitenkin huomattava, että kymmenestä vuoden 1999 jälkeen laaditusta uuden lähestymistavan mukaisesta yhdenmukaistetusta standardista on esitetty virallinen vastalause.

27. Eurooppalaiset standardointielimet voisivat ottaa käyttöön neuvoston ja Euroopan parlamentin ehdottamia uusia järjestelyjä **parantaakseen edelleen** järjestelmää ja ehkäistäkseen muodollisten vastalauseiden esittämisen. Yksi vaihtoehto olisi lisätä eurooppalaisen järjestelmän avoimuutta entisestään ja antaa tietoja kansallisen tason osapuolten mahdollisesti esittämistä varauksista. Komissio teki tämän ehdotuksen eurooppalaisten standardointielinten kanssa käymiensä keskustelujen aikana. Ainoastaan CENin tiedetään ryhtyneen asiassa jatkotoimiin.

III.4. Tehokkuus

28. Teollisuus, julkinen sektori ja muut asianomaiset osapuolet haluavat saada tehokkaan standardointijärjestelmän, jonka avulla ne voivat laatia korkeatasoisia standardeja ja sopia niistä niin, että ne ovat käytettävissä kohtuullisen ajan kuluttua ja niitä voidaan käyttää tehokkaasti markkinoilla. **Standardointiprosessin hallinnointi on ensisijaisesti eurooppalaisten standardointielinten ja niiden jäsenten vastuulla.** Eurooppalaiset standardointielimet ovat vuodesta 1999 lähtien tarkistaneet prosessejaan tehostaakseen niitä ja lisätäkseen konsensusta.
29. **Online-työskentely, maksuttomien tuotteiden ja palvelujen tarjoaminen Internetin kautta** ja web-pohjaisten sovellusten muita laajempi käyttö vievät ETSIn johtoasemaan kilpailussa tehokkuudesta. CENin vastaavan *e-CEN*-hankkeen toteutus on edistynyt pitkälle. Hankkeen tavoitteena on standardien käsitteleminen, hakeminen ja tilaaminen Internetin kautta. CEN on myös käynnistänyt useisiin aiheisiin liittyvän **esikuva-analyysialoitteen parhaiden käytänteiden määrittämiseksi**. CENELEC on ottanut käyttöön **auditointijärjestelmän**, jolla arvioidaan sen teknisten elinten toimintaa tiettyjen vertailukohteiden perusteella. Vaikka kolmen eurooppalaisen standardointielimen rakenne ja organisaatiojärjestelyt ovat erilaiset, ne voisivat varmasti ottaa toisiltaan oppia vaihtamalla tietoa parhaista käytänteistään. ETSI käytti neuvoston pyynnöstä⁴⁷ **neuvoa-antavaa äänestystä** helpottaakseen sitä, että kaikki osapuolet saavat standardit nähtäväkseen prosessin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, ja välttääkseen mahdollisesti tarpeettomiin viivästyksiin johtavia pullonkauloja. Sähköinen työskentely CENissä mahdollistaa myös neuvoa-antavan äänestyksen järjestämisen.
30. **Kansallisella tasolla** on käynnistetty useita toimenpiteitä: hyvä esimerkki on Suomen Standardisoimisliiton esikuva-analyysi, jonka rahoitukseen komission on osallistunut. Hankkeen tuloksena nimettiin 59 parasta käytännettä neljän kansallisen standardointielimen standardointiprosesseissa. Parhaita käytänteitä määriteltiin alueilla, joihin kuuluvat asiakaspalvelu, johtaminen, myynti ja markkinointi. Hanke päätettiin esittämällä osallistuvien standardointielinten ryhmälle useita toimintaan liittyviä suosituksia ja antamalla kullekin elimelle erityisiä suosituksia. Standardien vaikutusta eri näkökulmista on myös tutkittu useissa tutkimuksissa⁴⁸.

⁴⁶ Ks. 98/34 komitean asiakirja n° 49/99 Rev.2, 3. huhtikuuta 2000.

⁴⁷ Päätöslauselma 28.10.1999, 23 kohta, EYVL C 141, 19.5.2000.

⁴⁸ Ks. DIN Deutsches Institut für Normung e.V. (julkaisija): Gesamtwirtschaftlicher Nutzen der Normung, Beuth Verlag, GmbH, Berlin/Wien/Zürich 2000; ja Swann, G.M.P., The economics of standardisation:

31. Kuvan täydentämiseksi ja standardoinnin sekä standardointipolitiikkojen parantamiseksi edelleen komissio on neuvoston pyynnöstä käynnistänyt **tutkimuksen standardoinnin kokonaisvaikutuksesta EU:ssa ja EFTAssa**. Ulkopuoliselle tutkimusryhmälle annettiin tehtäväksi tutkia, mihin talouden⁴⁹ ja yhteiskunnan osa-alueisiin standardit vaikuttavat ja miten laajalti⁵⁰. Tutkimussuunnitelmassa ehdotetaan mm. seuraavien osa-alueiden tarkastelemista: työntekijöiden terveys ja turvallisuus, kuluttajansuoja, ympäristö, innovaatiot ja kauppa. Todisteet tällaisesta vaikutusarvioinnista kerätään joiltakin uuden lähestymistavan mukaisesti säännellyiltä sektoreilta. Muut tarkasteltavat alat ovat tulevia kasvualoja, joilla eurooppalaisten standardien mahdollisuudet voisivat olla huomattavat. Toinen tutkimus on meneillään osana kilpailukykyistä ja kestävästä kasvua koskevaa yhteisön tutkimusohjelmaa. Tutkimus käsittelee standardoinnin ja henkisen omaisuuden välistä vuorovaikutusta⁵¹. Sen tavoitteena on tarkastella teknistä, oikeudellista ja taloudellista suhdetta standardointiprosessin ja henkisen omaisuuden (patentit, tavaramerkit, tekijänoikeus, ohjelmistosuoja) välillä.
32. Eurooppalaisia standardeja koskeva työ on edistynyt vuodesta 1999. **Liitteessä 1 on esitetty 18 viime kuukauden aikana hyväksyttyjen eurooppalaisten standardien määrän kehitys**. Siitä ilmenee, että vain pieni osa eurooppalaisista standardeista kehitetään komission toimeksiannosta. Suuri osa niistä on puhtaasti markkinoiden alulle panemia. Tätä näkökohtaa vahvistaa se, että markkinatoimijat maksavat 90 prosenttia eurooppalaisen standardoinnin kuluista.
33. Uuden lähestymistavan mukaisten direktiivien soveltamisalaan kuuluvassa standardoinnissa yhdenmukaisten standardien ohjelma on lelujen, muiden kuin itsetoimivien vaakojen, kaasulaitteiden ja yksinkertaisten paineastioiden osalta lähes valmis. Uuden lähestymistavan mukaisten direktiivien kattamien henkilönsuojainten ja lääkinnällisten laitteiden suhteen on edistytty hyvin. Eurooppalainen standardointityö koneiden turvallisuuden alalla on edennyt. Valmiina on jo yli 360 yhdenmukaistettua standardia, joista 250 synnyttää yhteisön oikeuden mukaisen vaatimuksenmukaisuusolettamuksen. Suunnitteilla on painelaitteita koskevaan direktiiviin liittyvä ohjelma, joka sisältää yli 700 yhdenmukaistettua standardia. Vuoden 2001 puolivälissä valmiina oli noin 450 standardia, joista 50 oli yhdenmukaistettu. Paljon työtä aiheuttavat vielä pakkaukset ja pakkausjätteet, siviilikäyttöön tarkoitetut räjähteet, räjähdysvaaralliset tilat ja huviveneet. Huviveneitä koskevan standardointityön suorittaa kansainvälinen standardisointijärjestö ISO. Myös sähkötekniikan standardoinnin alalla edistytään, ja vuoden 2000 loppuun mennessä 84 prosenttia yhdenmukaistetuista standardeista oli ratifioitu. Tämä työ perustuu suurimmaksi osaksi kansainvälisen sähkötekniikan toimikunnan IEC:n työhön, jonka kohteita ovat sähkömagneettinen yhteensopivuus, ihmisten ja eläinten lääkinnän yhteydessä käytettävät sähkölaitteet, rautateiden sähkölaitteet ja koneiden sähköturvallisuus.
34. Viime aikoihin asti rakennusalan tuotteille ei ole ollut yhdenmukaistettuja standardeja. Tilanne on muuttunut, ja yksi tärkeä edistysaskel on ollut yksimielisyys ensimmäisistä **rakennusalan tuotteita koskevista yhdenmukaistetuista**

report for the Standards and Technical Regulations Directorate of the Department of Trade and Industry, Manchester Business School, 2000.

⁴⁹ Päättöslauselma 28.10.1999, kohta 25, EYVL C 141, 19.5.2000.

⁵⁰ Ks. sopimusta koskeva ilmoitus nro. 043202, EYVL S 63, 30.3.2001.

⁵¹ Ks. EYVL S 15, 22.1.2000.

standardeista. Sementtiä, kiinteitä sammutusjärjestelmiä, geotekstiilejä, laakereita ja nostolaitteita koskevat standardit ovat ensimmäisiä yhdenmukaistettuja rakennustuotestandardeja. Lisäksi 60 standardin kehittäminen on loppuvaiheessaan ja vastaava määrä on suunniteltu saatavan valmiiksi vuoden 2001 loppuun mennessä. Tämän kehityksen odotetaan vahvistavan rakennusalan tuotteiden sisämarkkinoita poistamalla kaupan teknisiä esteitä, luomalla uusia markkinoita ja vähentämällä standardien noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia. Tavoitteenaan **standardointitoimeksiantojen tehokkuuden parantaminen** komissio on nyt järjestänyt yleisiä alakohtaisia tarkastelukokouksia, joiden tarkoituksena on seurata edistymistä ja lopettaa taloudellinen tuki aloille, jotka eivät edisty.

35. Toimeksiannot ovat standardointitoimien viiteasiakirjoja, joilla viranomaiset pyytävät eurooppalaisia standardointiviranomaisia kehittämään teknisiä eritelmiä. Direktiivissä 98/34/EY luodaan yleiset puitteet, joita voidaan täydentää tätä välinettä käyttämällä yksittäisten direktiivien määräyksillä. Standardointitoimeksiannot ovat tärkeitä yhtymäkohtia julkisen hallintotoiminnan ja vapaaehtoisien standardointiympäristön välillä. **Komissio on vuodesta 1999 lähtien esittänyt eurooppalaisille standardointielimille 26 toimeksiantoa.** Toimeksiannoista 13 liittyy uuteen lähestymistapaan, seitsemän käsittelee kuluttajansuojaa koskevia vaatimuksia esimerkiksi sytytinten, tikapuiden, yöasujen paloturvallisuuden ja lasten turvallisuuden osalta. Loput toimeksiannoista liittyvät lainsäädäntöön energian, ympäristönsuojelu ja sisämarkkinoiden (postipalvelut) aloilla. Suurnopeuksisen rautatieverkon yhteentoimivuutta koskevat standardointitoimet ovat johtaneet 52 eurooppalaisen standardin kehittämiseen, ja 49 on vielä valmisteilla. Toinen esimerkki yleiseen etuun liittyvästä toimeksiannosta on humanitaarista miinanraivausta koskeva toimeksianto.
36. Neuvosto painotti sitä, että toimeksiannot⁵² pitäisi valmistella täsmällisesti ja tehokkaasti ja että toimeksiantoja koskevaa standardointitoimintaa tulisi seurata tarkasti⁵³. Parantaakseen toimeksiantojen kattavuutta, laatimista ja hallinnointia ja täydentääkseen uutta lähestymistapaa käsittelevän oppaan tulevaa painosta **komission yksiköt ovat laatineet alustavan asiakirjan standardointitoimeksiantojen asemasta ja valmistelusta ja keskustelleet siitä jäsenvaltioiden kanssa**⁵⁴. Tämän tehtävän toteuttamisen jälkeen laaditaan vastaava asiakirja standardointitoimeksiantojen seurannasta.

III.5. Rahoitus

37. Kysymys eurooppalaisen standardoinnin tulevasta rahoituksesta muuttuu jatkuvasti tärkeämmäksi. Jotta teollisuus osallistuisi siihen edelleen, **järjestelmän on säilyttävä houkuttelevana ja osoitettava tuottavansa kilpailukyvyssä näkyvää lisäarvoa.** Lukuun ottamatta ETSIä, jonka toiminta perustuu enemmän sen jäsenten panoksiin, CEN- ja CENELEC-järjestelmät ovat erittäin riippuvaisia siitä, miten paljon niiden kansalliset jäsenet myyvät standardeja. Myyntiin kohdistuu entistä enemmän paineita. Euroopan kansalliset standardointielimet huomaavat nyt, että niiden standardikokoelmat ovat entistä enemmän toistensa kaltaisia ja myös helpommin saatavilla sähköisessä muodossa. Myyntikilpailusta tulee nopeampaa ja

⁵² Ks. neuvoston päätöslauselma 7.5.1985, EYVL C 136, 4.6.1985.

⁵³ Ks. neuvoston päätöslauselma 28.10.1999, EYVL C 141, 19.5.2000.

⁵⁴ SOGS N404.

valtioiden rajat ylittävää. Kysymys kuuluukin, miten eurooppalainen standardointijärjestelmä, joka perustuu hajautettuihin ja erikokoisiin kansallisiin elimiin, säilyy taloudellisesti elinkelpoisena. Kysymyksestä tulee entistään ajankohtaisempi, kun eurooppalaisiin standardointielimiin muutaman vuoden kuluttua liittyy ehdokasmaista lisää standardointielimiä, jotka ovat kaikki suhteellisen pieniä.

38. Neuvosto toi ongelman esiin ja komissio ehdotti, että eurooppalaiset standardointielimet tekisivät aiheesta yhteisen **tutkimuksen**. Nämä kolme elintä tutkivat, miten vastata parhaiten tuleviin haasteisiin – vaikkakin eri tavoin.
- 38.1. CEN palkkasi liikkeenjohdon konsulttiyrityksen tekemään rahoitusjärjestelmäänsä koskevan tutkimuksen. Tutkimus osoitti, että CEN-järjestelmän rahoittavat suurimmaksi osaksi **markkinatoimijat**. Vuonna 2000 niiden **osuus oli 93 prosenttia arvioituista 700 miljoonan euron kokonaiskustannuksista**. Euroopan yhteisön ja EFTAn suhteellisen pienten osuuksien (2 prosenttia) voidaan katsoa tuottavan rahalle hyvän vastineen verrattuna siihen suhteelliseen suureen vaikutukseen, joka EY:llä ja EFTAlla on niiden edistäessä politiikkojaan koko tässä järjestelmässä. Tutkimuksessa osoitetaan myös hyvin selvästi, että markkinaosapuolten ja erityisesti teollisuuden sitoutuminen riippuu järjestelmän tehokkuuden ja käyttäjäystävällisyyden lisäämisestä. Tutkimuksessa suositellaan, että tutkittaisiin vielä tarkasti, millä vaihtoehtoisilla tavoilla standardointitoimintaa tai uudentyypistä standardointia, kuten Workshop Agreement -dokumentteja (katso myös III.2), voitaisiin rahoittaa. Siinä todetaan, että standardointituotteiden ja muiden palveluiden erilaistaminen on ratkaisevan tärkeää, jos CEN-järjestelmän houkuttelevuus halutaan säilyttää. Komissio suhtautuu myönteisesti CENin aloitteeseen tutkia omaa rahoitusjärjestelmäänsä ja korostaa, että tutkimuksen tulokset vastaavat suurelta osin EY:n/EFTAn CENille antaman tuen painopisteitä. Komissio katsoo kuitenkin, että CENin hallinnointikeskuksen asema on entistä tärkeämpi erityisesti laajentuvan järjestelmän yhtenäisyyden lisäämisessä.
- 38.2. The **ETSI**-tutkimus osoittaa myös, että suurimman osan standardoinnin kustannuksista maksavat jäsenet osallistumalla suoraan työhön. ETSI aikoo säilyttää jäsenkuntansa ja laajentaa sitä sisältämään esimerkiksi "Internet-toimijat". Kasvavan jäsenmäärän säilyttämiseksi on ETSIn käsityksen mukaan varmistettava, että työ on erittäin tehokasta, tuotevalikoima laaja ja hankkeet avoimia standardoinnin periaatteisiin sitoutuneille kumppaneille, kuten kolmannen sukupolven kumppanuushankkeessa. Tutkimuksessa todetaan myös, että EY:n ja EFTAn politiikan tunnustaminen ja tukeminen on ETSIn jäsenille oleellisen tärkeää.
- 38.3. **CENELEC** illä näyttää olevan samat haasteet, mutta se noudattaa niiden kohtaamisessa vähemmän ennakoivaa lähestymistapaa päätettyään perustaa johtopäätöksensä CENin tutkimuksen tuloksiin.
39. Euroopan yhteisö ja EFTA ovat vuodesta 1990 lähtien keskittäneet eurooppalaiselle standardointijärjestelmälle osoitetun tukensa sellaisten yhdenmukaistettujen standardien tuottamiseen, joiden yhteydessä sovelletaan uuden lähestymistavan mukaisia direktiivejä. **Vuodesta 1998 lähtien EY:n ja EFTAn taloudellinen tuki on perustunut kolmeen pilariin**. Tuki oli kohdistettu a) eurooppalaisten standardointielinten keskussihteeristöille, b) standardointiprosessin laatuun ja c) erityisten toiminnallisten kohteiden valmisteluihin. Laadun parantamiseen tähdänneisiin toimenpiteisiin kuului "uutta lähestymistapaa" edistävien konsulttien

työ ja käännökset harvinaisemmille yhteisön kielille. Erityisiä toiminnallisia kohteita olivat uuden lähestymistavan direktiiveihin liittyvien yhdenmukaistettujen standardien ja yhteisön politiikkoihin, kuten kuluttajansuojaan, liittyvien eurooppalaisten standardien tuottaminen sekä standardointitoiminta, joka liittyy *e-Europe*-aloitteen kaltaisiin eurooppalaisiin poliittisiin aloitteisiin.

40. **EY:n ja EFTAn tukea eurooppalaisille standardointielimille tarkistettiin vuonna 2001.** Tarkoituksena oli lisätä eurooppalaisen standardoinnin yhtenäisyyttä, tehokkuutta ja näkyvyyttä sekä Euroopassa että kansainvälisellä tasolla. Jotta nämä tavoitteet voitaisiin saavuttaa paremmin moitteettoman taloushallinnon periaatteiden mukaisesti, komissio sopi kolmen eurooppalaisen standardointielimen kanssa tehtäväluettelosta ja pyysi yksittäisistä tehtävistä säännöllisiä raportteja. Uudessa järjestelyssä painopisteet ovat seuraavat: a) tietoisuuden lisääminen uusista standardointitoimista ja niiden suunnitteleminen, b) standardointityön paremman hallinnoinnin ja vastaavien taloudellisten menettelyjen varmistaminen, c) sähköisten työvälineiden käyttöönotto standardointiprosessin nopeuttamiseksi ja laajemman osallistumisen mahdollistamiseksi, d) suorituskyvyn ja markkinavastaavuuden parantaminen käynnistämällä kolmen eurooppalaisen standardointielimen välinen esikuva-analyysiohjelma ja e) eurooppalaisen standardoinnin etuja koskevan tiedotuksen ja viestinnän lisääminen EU:n politiikkojen tukemiseksi.

III.6. EU:n laajentuminen ja kansainvälinen ulottuvuus

41. Standardit ja erityisesti kansainväliset standardit voivat helpottaa kauppaa ja markkinoille pääsyä, parantaa tuotteiden laatua ja turvallisuutta ja levittää tietoa, tekniikkaa ja johtamiskäytäntöjä yli rajojen. Siksi niistä on tullut oleellinen tekijä talouden yhdentymisessä ja maailmankaupassa. Neuvosto ilmaisi vuonna 1999 Euroopan yhdentymiseen liittyvän nimenomaisen tyytyväisyytensä ehdokasmaiden ja niiden standardointielinten toimenpiteisiin, joiden avulla ne voivat tulla eurooppalaisten standardointielinten jäseniksi⁵⁵.
42. Lähes kaikki ehdokasmaat ovat ETSIn täysjäseniä enimmäkseen siksi, että ne ovat Euroopan radio-, tele- ja postihallintojen yhteistyökonferenssin (CEPT:n) jäseniä tai että niiden yritykset ja hallintoviranomaiset osallistuvat ETSIn. Lisäksi ehdokasmaiden standardointielimet ovat CENin ja CENELECin liitännäisjäseniä ja niiden tavoitteena on tulla täysjäseniksi. Tšekin tasavallan standardointielimestä tuli CENin ja CENELECin täysjäsen vuonna 1997. **Eurooppalaisten standardointielinten liitännäisjäsenet ovat vuodesta 1999 lähtien tehneet paljon töitä valmistellessaan täysjäsenyyttä.** Täysjäseneksi pääsyn tärkeimmät perusteet ovat ne, että maan täytyy saattaa 80 prosenttia eurooppalaisista standardeista (EN) osaksi omia standardejaan ja hyväksyä CENin ja CENELECin tekijänoikeuspolitiikka. Lisäksi ehdokasmaiden on luotava lainsäädäntökehys, jonka puitteissa standardointia voidaan toteuttaa vapaaehtoisesti, ei viranomaisten puolesta. CENin ja CENELECin antamien tietojen mukaan **jotkin ehdokasmaiden standardointielimistä ovat toimittaneet muodollisen hakemuksen täysjäsenyydestä vuonna 2001.** Lisää hakemuksia odotetaan vuoteen 2002 mennessä.

⁵⁵ Neuvoston päätöslauselma 28.10.1999, 17 kohta, EYVL C 141, 19.5.2000.

43. Ehdokasmaiden ja niiden standardointielinten ponnisteluja CENin ja CENELECin täysjäseniksi pääsemiseksi on tuettu taloudellisesti yhteisön alueellisesta teknisen avun ohjelmasta, jonka tavoitteena on parantaa ehdokasmaiden yleisiä laadunvarmistusjärjestelmiä (PRAQ)⁵⁶. PRAQIII-ohjelma päättyi vuoden 2000 lopussa. **Taloudellista tukea ja teknistä apua annetaan edelleen PHARE-ohjelman kautta maakohtaisesti osana liittymiskumppanuuksia** kunkin ehdokasmaan tuensaajien erityistarpeiden mukaisesti.
44. On tärkeää, että CENin ja CENELECin jäsenistön laajeneminen ei jää jälkeen yhteisön laajentumiskehityksestä. Laajentuneiden sisämarkkinoiden toiminnan kannalta olisi haitallista, jos uusilla jäsenvaltioilla olisi lainsäädäntö valmiina, mutta ne eivät kuuluisi yhteisön lainsäädäntöä ja politiikkoja tukevaan eurooppalaiseen standardointijärjestelmään. CENin ja CENELECin jäsenistön laajentaminen vaatii muutoksia myös niiden sisäisiin menettelyihin. **CEN ja CENELEC valmistelevat siksi parhaillaan suosituksia rakenne- ja menettelymuutoksiksi**, joihin kuuluu Nizzan sopimuksen edellyttämien uusien institutionaalisten järjestelyjen ja yhteisön sääntöjen huomioiminen. Komissio suhtautuu näihin aloitteisiin myönteisesti.
45. **Kansainvälisessä kaupassa olevia tavaroita varten tarvitaan kansainvälisiä standardeja aina, kun se on mahdollista.** Koska standardointi on pääasiassa markkinalähtöistä toimintaa, eurooppalaisten osapuolten erityinen mielenkiinto kohdistuu eurooppalaisen järjestelmän edistämiseen ja läheisten yhteyksien vaalimiseen Euroopan ulkopuolisen kansainvälisen standardoinnin kanssa. Komissio kannustaa eurooppalaisia osapuolia jatkamaan tämänsuuntaisia toimiaan. Standardointi ja standardien käyttö on myös osa yhteisön ulkoista kauppapolitiikkaa⁵⁷. Yhteisön on noudatettava standardeja koskevia kansainvälisiä sopimuksia, kuten WTO:n sopimusta kaupan teknisistä esteistä (TBT-sopimusta). Lisäksi komission yksiköt ovat laatineet asiakirjan **eurooppalaisista kansainvälisen standardoinnin poliittisista periaatteista**⁵⁸. Asiakirja laadittiin neuvottelemalla kansainväliseen standardointiin osallistuvien eurooppalaisten osapuolten kanssa. Siinä kerrataan nykyisen politiikan pääkohdat ja selvitetään niitä edelleen tarkoituksena parantaa koordinointia ja yhtenäisyyttä. Se voi toimia neuvoston pyytämänä viiteasiakirjana ja ohjeaineistona.
46. Standardeja ja standardointia koskevalla yhteisön politiikalla on tärkeä merkitys kansainvälisissä ja monenkeskisissä neuvotteluissa samoin kuin kahdenkeskisissä ja alueiden välisissä sopimuksissa. Tässä suhteessa on kolmentyyppistä **yhteisön toimintaa**. Yhteisö 1) edistää yleistä kansainvälisen standardoinnin periaatteiden tuntemusta, 2) kannustaa luomaan sellaista sääntely-ympäristöä, johon voidaan yhdistää standardeja ja 3) antaa kolmansille maille teknistä apua auttamalla niitä saattamaan omat säädöksensä, standardinsa ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin infrastruktuurinsa eurooppalaisten ja kansainvälisten vaatimusten mukaisiksi. Yksi yhteisön teknisen avun tavoitteista on sisällyttää kehitysmaat paremmin maailmantalouteen tehostamalla niiden osallistumista kansainväliseen standardointiin. Näillä alueilla on vuodesta 1999 lähtien toteutettu monenlaista toimintaa.

⁵⁶ Tuotteiden laadunparantamisohjelma (PRAQ).

⁵⁷ KOM(96) 564 lopullinen, 13.11.1996.

⁵⁸ SEC(2001) 1296, 26.7.2001.

- 46.1. **Toinen kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen joka kolmas vuosi tehtävä tarkistus** tarjosi yhteisölle tilaisuuden välittää 140 maalle näkemyksensä⁵⁹ kansainvälistä standardointia koskevista periaatteista. Yhteisö selitti, että lainsäädännössä käytettävät kansainväliset standardit on laadittava avoimessa ja kaikkien osallistujamaiden suhteen puolueettomassa hengessä sekä läpinäkyvästi. Yhteisö korosti sitä, että kansainvälisten standardien tulee on yhtenäisiä, eli että niissä ei tulisi olla vaatimuksia, jotka poikkeavat toisistaan tai ovat keskenään ristiriitaisia. Sen vuoksi yhteisö pitää kansainvälisiä standardeja laativien elinten asemaa tärkeänä. Kansainvälisen elimen asemaa pidetään ehtona, joka takaa kansallisten kantojen puolueettoman kohtelun ja varmistaa yhtenäisyyden kansainvälisten standardien välillä. WTO:ssa käytyjen keskustelujen yhteydessä yhteisö hyväksyi yksittäisperiaatteen, eli että jokaisella standardoinnin alueella toimii vain yksi kansainvälinen elin⁶⁰.
- 46.2. Toinen kaupan teknisiä esteitä koskevan WTO:n sopimuksen kolmen vuoden välein tehtävä tarkistus saatettiin marraskuussa 2000 loppuun muun muassa **päätöksellä, joka koski kansainvälisten standardien kehittämisperiaatteita**⁶¹. Yhteisö katsoi sopimuksen tarjoavan sopivan tavan edistää TBT-sopimuksen täytäntöönpanoa. Vaikka päätös ei sisällä kansainvälisiä standardeja laativia elimiä koskevia nimenomaisia kriteerejä, se takaa, että osallistuminen kansainväliseen standardointiin on avointa ainakin WTO:n jäsenten asianomaisille elimille⁶². Päätöksessä painotetaan, että osallistujina tulisi mahdollisuuksien mukaan olla yksi valtuuskunta edustamassa kunkin WTO:n jäsenen alueeseen liittyvää standardointitoimintaa. Lisäksi kriteereillä varmistetaan, että kansainväliset standardit ovat yhdenmukaisia eivätkä ristiriidassa keskenään. Komission näkökulmasta kansainväliset elimet, jotka toimivat kansallisen edustuksen pohjalta, ovat sopivia näiden periaatteiden täytäntöönpanijoita.
- 46.3. Kansainvälisten standardien mahdollinen merkitys kaupankäynnin helpottamisessa ja markkinoille pääsyssä voi heikentyä, jos sitä ei oteta huomioon sääntelyssä. Neuvosto myös vetosi Euroopan kauppakumppaneihin, jotta ne käyttäisivät **sääntelymalleja, joihin voidaan yhdistää standardeja**⁶³. Kauppakumppaneiden lähentämiseksi on toteutettu ensimmäiset toimenpiteet. Esimerkiksi ASEM⁶⁴ standardeja ja vaatimuksenmukaisuuden arviointia käsitelleessä kokouksessa sovittiin **parhaan sääntelykäytännön suuntaviivoista**. Näiden suuntaviivojen soveltaminen on vapaaehtoista, ja ne ovat ASEM-kumppaneille käytännön vertailukohteita TBT-sopimuksen mukaisten velvollisuuksien täyttämiseksi. Suuntaviivoissa todetaan muun muassa, että jos sääntelyä tarvitaan, se tulisi määritellä suoritusarvojen perusteella. Sääntelyn vaatimukset voidaan täyttää tai ne voidaan olettaa täytettävän noudattamalla standardeja, jotka tulisi saattaa mahdollisimman pitkälle kansainvälisten standardien mukaisiksi.

⁵⁹ G/TBT/W/87, 14.9.1998 ja Rev.1, 30.9.1999; G/TBT/W/133, 11.4.2000; G/TBT/W/149, 1.11.2000.

⁶⁰ Ks. G/TBT/W/149, 1.11.2000.

⁶¹ G/TBT/9, liite 4, 10.11.2000.

⁶² Ks. neuvoston päätöslauselman 39 kohta, EYVL C 141, 19.5.2000, jossa korostetaan, että asianomaisten osapuolten kuten työntekijöiden, kuluttajien ja ympäristönsuojelun eturyhmien olisi voitava osallistuttava standardointiprosessin kaikkiin tärkeisiin vaiheisiin.

⁶³ Ks. neuvoston päätöslauselman 34 kohta, EYVL C 141, 19.5.2000.

⁶⁴ Eurooppa-Aasia-kokouksen muodostavat EU:n 15 jäsenvaltiota ja 10 Aasian valtiota: Brunei Darussalam, Kiina, Indonesia, Japani, Korea, Malesia, Filippiinit, Singapore, Thaimaa, Vietnam.

- 46.4. **Sellaisten sääntelymallien eduista, joihin voidaan yhdistää standardeja, on keskusteltu myös OECD:ssä.** Tällä alueella OECD on analysoinut joidenkin jäsentensä kokemuksia sääntelyuudistuksesta ja keskustellut niistä. Se on todennut, että teknisten sääntöjen kansainvälinen yhdenmukaistaminen esimerkiksi kansainvälisillä standardeilla voi olla yksi keino välttää tarpeettomat kaupan esteet. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi käynnistettiin uusi hanke, jossa tutkitaan sitä, mitä mahdollisuuksia ja edellytyksiä kansainvälisellä yhdenmukaistamisella on ja mikä merkitys standardeilla voi olla televiestinnän päätelaitteiden alalla⁶⁵.
- 46.5. **Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomissio (UN/ECE)** ja erityisesti sen yhdenmukaistamis- ja standardointipoliittikkoja käsittelevä työryhmä toimii sääntely- ja standardointiyhteisöjen välisenä rajapintana. Standardoinnin ja sääntelytekniikoiden tilapäinen asiantuntijaryhmä on kahden vuoden ajan luonut **kansainvälisten standardien käyttöön perustuvaa teknisen yhdenmukaistamisen kansainvälistä mallia**⁶⁶. Tämä toimintatapa mahdollistaa viranomaisten yhteistyön oleellisissa lainsäädännön vaatimuksissa, jos tiettyjen tuotteiden tai tuoteryhmien sääntelyä tarvitaan. Viranomaiset määrittelevät myös merkitykselliset kansainväliset standardit ja vaatimuksenmukaisuusarvioinnin menettelyt, joita sovelletaan yhteisten sääntelytavoitteiden saavuttamiseksi.
47. Sääntelyn ja standardoinnin välistä yhtymäkohtaa ajatellen ja ottaen huomioon osapuolten riippumattomuuden neuvosto korosti tarvetta varmistaa, että eurooppalaiset edut tuodaan yhdenmukaisella tavalla esiin sekä kansainvälisissä standardointielimissä että hallitustenvälisillä foorumeilla⁶⁷. Tämä edellyttää asianmukaisia menettelyjä, joita noudatetaan tietojen vaihdossa ja asianomaiset osapuolten keskinäisissä neuvotteluissa. Komission yksiköt ovat alkaneet käyttää **uutisryhmää tärkeiden tietojen vaihtamiseen** jäsenvaltioiden, EFTAn ja ehdokasmaiden johtavien virkamiesten välillä. Säännöllistä kansainvälisiä asioita koskevien tietojen vaihtoa tapahtuu myös standardointia ja vaatimustenmukaisuuden arviointia käsittelevän johtavien virkamiesten neuvoa-antavan komitean sekä direktiivin 98/34/EY mukaisen neuvoa-antavan komitean⁶⁸ välillä.
48. **Eurooppalaisten standardointielinten välisiä työskentelysuhteita on myös tiivistetty.** ETSI seuraa hyvin tarkasti asiaan liittyviä kansainvälisiä tapahtumia. CENELEC on perustanut jäsenilleen foorumin, joka toimii aktiivisesti kansainvälisessä standardoinnissa. CEN on perustanut ryhmän, joka kokoontuu säännöllisesti keskustelemaan kansainvälisistä kysymyksistä. Komission henkilökuntaa on kutsuttu osallistumaan tähän ryhmään tarkkailijan asemassa. On huomattava, että nämä kolme eurooppalaista standardointielintä ovat myös luoneet tiiviit yhteydet Etelä-Amerikan ja Latinalaisen Amerikan alueellisiin standardointiyksiköihin, kuten AMN:ään (Mercosur Association for Standardisation).

⁶⁵ TDTC/WP(2001)11REV1.

⁶⁶ UN/ECE/TRADE/WP.6/2000/8.

⁶⁷ Neuvoston päätöslauselma 28.10.1999, 37 kohta, EYVL C 141, 19.5.2000.

⁶⁸ Direktiivin 98/34/EY mukainen neuvoa-antava komitea kokoontuu kaksi kertaa vuodessa, ja siihen osallistuvat tarkkailijat sekä kansalliset ja eurooppalaiset standardointielimet.

49. Neuvosto vahvisti Euroopan olevan lujasti sitoutunut edistämään kansainvälistä standardointia ja painotti **eurooppalaisten standardointielinten ja niiden kansainvälisten kumppaneiden välisten yhteistyösopimusten** esimerkillistä luonnetta. Eurooppalaisten osapuolten on kuitenkin **soveltuvin osin otettava huomioon yhteisön lainsäädäntö ja kansalliset vaatimukset**. Neuvosto viittasi erityisesti muiden kuin yhdenmukaistettujen alueiden, kuten työterveys- ja turvallisuusmääräysten, yhteisön lainsäädännön ja kansallisten vaatimusten keskeisiin määräyksiin⁶⁹. Tämä edellyttää tapauskohtaista harkintaa siitä, voidaanko ja miten pitkälle esimerkiksi yhdenmukaistettu standardi laatia asiaan liittyvän kansainvälisen työn perusteella. CENin osalta tämä arvio tehdään ISO:n kanssa tehdyn Wienin sopimuksen ja CENELECin osalta IEC:n kanssa tehdyn Dresdenin sopimusten puitteissa. Televiestintäalalla ITU ja ETSI ovat tehneet yhteistyösopimuksen. Jotta voidaan helpottaa standardien muuttamista kansainvälisten standardien mukaisiksi ja mahdollistaa mahdollisimman suuri yhtenäisyys, pidetään tärkeänä, että standardien kirjoittaminen perustuu moduuleihin ja että standardeissa käsitellään tuotekohtaisia näkökohtia erillään niihin kulloinkin mahdollisesti liittyvistä prosesseista, tuotantomenetelmistä ja ympäristövaatimuksista.

IV. PÄÄTELMÄ

50. Tämä asiakirja on välikertomus vastauksena neuvoston ja Euroopan parlamentin vuonna 1999 annettuihin päätöslauselmiin. Siinä kuvaillaan useita jo toteutettuja ja meneillään olevia aloitteita, joiden tarkoituksena on parantaa edelleen eurooppalaista standardointijärjestelmää, parantaa sen soveltuvuutta laajentuneen jäsenistön kannalta ja edistää sitä kansainvälisellä tasolla. Komissio ehdottaa, että kertomuksesta keskustellaan neuvoston ja Euroopan parlamentin kanssa jatkotoimia ja raportointia koskevien mielipiteiden ja ohjeiden saamiseksi.

⁶⁹ Neuvoston päätöslauselma, 28.10.1999, 38 kohta, EYVL C 141, 19.5.2000.

Liite 1

Eurooppalaisten standardien määrä 31.10.1999 ja 30.6.2001

